

MOTYVUOTA IŠVADA

1. BENDRA INFORMACIJA

Akcinė bendrovė Lietuvos paštas (toliau – Bendrovė), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu ir Valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis (toliau – Rekomendacijos), atliko Bendrovės veiklos sričių korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą.

Tikslas – antikorpuciniu požiūriu įvertinti pašto ženklų leidybos ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo veiklos sritis, nustatyti egzistuojančius korupcijos rizikos veiksnius ir pateikti priemones tiems veiksniams valdyti.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą ir vertinimą atliko Bendrovės Saugos ir prevencijos departamento Prevencijos ir tyrimų grupės ekspertė Asta Vaičiūnienė.

Analizuotas laikotarpis – 2019 m. III ketv. – 2020 m. II ketv.

2. ANALIZĖS REZULTATAI

2.1. Analizuotų ir vertintų teisės aktų ar kitų dokumentų sąrašas (1 priedas)

2.2. Vertinimo metodika

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatyme naudoti šie metodai: teisės aktų ir dokumentų turinio analizė, teisės aktų praktinio įgyvendinimo analizė, viešai prieinamos informacijos analizė, antikorpucinis vidaus teisės aktų vertinimas, interviu metodas, nustatytų korupcijos rizikos veiksnių vertinamoji analizė, stebėjimo metodas.

2.3. Analizės rezultatas

PAŠTO ŽENKLŲ LEIDYBA

Gauti pranešimai ir pradėti tyrimai

Analizuojamu laikotarpiu nebuvo gautas nei vienas pranešimas / skundas dėl pašto ženklų leidybos veiklos.

2018-07-03 – 2019-04-01 laikotarpiu buvo atliktas Pašto ženklų (filatelinės produkcijos) veiklos organizavimo vidaus auditas, kurio metu vertintos rizikos, susijusios su išorės teisės aktų ir Bendrovės tvarkose numatytų reikalavimų atitiktimi ir laikymusi. Po atlikto audito buvo pateiktos 5 rekomendacijos, visos rekomendacijos įgyvendintos.

Bendrovė, vykdydama pašto ženklų leidybą, vadovaujasi Pašto mokes ženklų išleidimo, išėmimo iš apyvartos ir apskaitos taisyklėmis (toliau – taisyklės)¹ ir Pašto mokes ženklų, asmeninių pašto ženklų ir filatelinės produkcijos leidybos, gamybos, pardavimo, išėmimo iš apyvartos ir sunaikinimo, viešinimo tvarka (toliau – Bendrovės tvarka)². Bendrovė, vadovaudamasi taisyklėmis turi teisę savarankiškai priimti šiuos su pašto ženklų leidyba susijusius sprendimus:

1. išleisti proginį voką ir (ar) proginį datos spaudą (taisyklių 15 p.);
2. išleisti į apyvartą pašto mokes ženklą (taisyklių 29 p.);
3. dėl pašto mokes ženklų spausdinimo ir tvirtinimo bandomųjų pavyzdžių (taisyklių 27 p.);
4. išimti iš apyvartos pašto mokes ženklą (taisyklių 39 p.), (taisyklių 17 procesas).

Taisyklių 15 punkte numatyta, kad leidybos komisija, nagrinėdama pasiūlymus, gali siūlyti teikėjui išleisti proginį voką ir (ar) proginį datos spaudą. **Sprendimą išleisti proginį voką ir (ar) proginį datos spaudą priima teikėjas.**

Taisyklių 27 punktą numato, kad jeigu bandomasis pavyzdys tinkamas spausdinti, **teikėjo vadovas** arba jo įgaliotas asmuo **priima sprendimą dėl pašto mokes ženklų spausdinimo ir patvirtina du bandomuosius pavyzdžius**. Vienas bandomasis pavyzdys siunčiamas spausstuvei, o antrąjį bandomąjį pavyzdį pasilieka

¹ Pašto mokes ženklų išleidimo, išėmimo iš apyvartos ir apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2013 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 3-258 „Dėl pašto mokes ženklų išleidimo, išėmimo iš apyvartos ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (nauja redakcija 2018 m. kovo 13 d. įsakymas Nr. 3-122).

² Pašto mokes ženklų, asmeninių pašto ženklų ir filatelinės produkcijos leidybos, gamybos, pardavimo, išėmimo iš apyvartos ir sunaikinimo, viešinimo tvarka, patvirtinta 2019 m. spalio 21 d. Akcinės bendrovės Lietuvos paštas generalinio direktoriaus įsakymu Nr. T-2019-00044 „Dėl pašto mokes ženklų, asmeninių pašto ženklų ir filatelinės produkcijos leidybos, gamybos, pardavimo, išėmimo iš apyvartos ir sunaikinimo, viešinimo tvarkos“.

teikėjas. Bendrovės tvarkos 5 procese Pašto mokes ženklų atspausdinimas numatyta, kad „*tinkamus spausdinti atsiųstus iš spaustuovės bandomuosius pavyzdžius tvirtina Korporatyvinių reikalų departamento vadovas*“ (1_01_01_02_1.3).

Taisyklių 29 punktą numato, kad kiekvieną išspausdintą pašto mokes ženklų tiražą atrankos būdu tikrina teikėjas. **Sprendimą išleisti į apyvartą pašto mokes ženklą priima teikėjo vadovas ar jo įgaliotas asmuo.** Bendrovės tvarkos 1 procese Pašto mokes ženklų, pirmos dienos vokų, proginų vokų (atvirukų) leidybos, spausdinimo ir pirmos dienos datos (arba proginų) spaudų gamyba numatyta, kad „*Korporatyvinių reikalų departamento atsakingas darbuotojas parengia ir Bendrovės generalinis direktorius pasirašo įsakymą dėl pašto ženklų / bloko / ženklinimo atviruko išleidimo į apyvartą*“. Bendrovės interneto svetainėje skelbiama informacija apie naujai išleidžiamą pašto ženklą. Taisyklių 39 punktą numato, kad jeigu apyvartoje esančiais pašto mokes ženklais negalima sumokėti už pašto paslaugą (yra nustatyta padirbinėjimo atvejų, negalima užklijuoti ant pašto siuntos, nesilaiko ar lengvai gali būti pašalinami datos spaudų dažai ir pan.), jie turi būti išimti iš apyvartos. **Sprendimą dėl pašto mokes ženklų išėmimo iš apyvartos priima teikėjo vadovas ar jo įgaliotas asmuo.** Bendrovės tvarkos 17 procesas Pašto mokes ženklų išėmimas iš apyvartos numato, kad „*Inventorizacijos komisija parengia ir Generalinis direktorius pasirašo įsakymą dėl pašto mokes ženklų išėmimo iš apyvartos*“ (1_01_01_01_06_1.1), sprendimo priėmimo užtikrinamas „keturių akių“ principas. Išimti iš apyvartos pašto ženklai sunaikinami, t. y. Pašto mokes ženklų naikinimo komisija parengia naikinimo aktą, užplombuoja siuntą, pristato į naikinimą vietą, vietoje atplombuoja, patikrina kiekius ir atiduoda naikinimo paslaugas teikiančiai įmonei. Naikinimo procesas užbaigiamas ženklų nurašymu Navision programoje.

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą ir aprašymą, nustatyta, kad Pašto ženklų leidyba patenka į didelės korupcijos pasireiškimo tikimybės veiklos sritį, kadangi taisyklėse Bendrovei suteikta teisė savarankiškai priimti šiuos sprendimus: išleisti proginį voką ir (ar) proginį datos spaudą, išleisti į apyvartą pašto mokes ženklą (29 p.), dėl pašto mokes ženklų spausdinimo ir tvirtinimo bandomųjų pavyzdžių (27 p.) ir išimti iš apyvartos pašto mokes ženklą (39 p.) (17 procesas). Šios srities skaidrumui ir korupcijos pasireiškimo tikimybei mažinti Bendrovėje naudojamos šios prevencinės priemonės:

- „keturių akių“ principo taikymas priimant sprendimus;
- Sprendimai įforminami generalinio direktoriaus įsakymu;
- Sprendimai viešinami Bendrovės interneto svetainėje;
- Taisyklėse numatytos procedūros detalizuotos Bendrovės tvarkoje (išimti iš apyvartos pašto mokes ženklai nurašomi ir likviduojami 17, 18 procesuose numatyta tvarka, Asmeninio pašto ženklų parengimas leidybai ir pardavimas numatytas 9 procese, taip pat numatytos archyve saugomų pašto mokes ženklų saugojimo sąlygos);
- Pašto mokes ženklai apskaitomi ir naikinami taip, kad nebūtų galimybės jais pasinaudoti antrą kartą.

Įvertinus šių priemonių įgyvendinimą, atsižvelgiant į analizuojamo laikotarpio praktinį įgyvendinimą, į tai, kad analizuojamu laikotarpiu nebuvo gautas nei vienas nusiskundimas dėl proceso, nebuvo pradėtas nei vienas tyrimas pašto ženklų leidybos veikloje, bei tai, kad Bendrovė įgyvendino visas pateiktas vidaus audito rekomendacijas ir pastebėjimus, kurie buvo pateikti nustatytiems rizikos veiksniams mažinti, daroma išvada, kad minėtos priemonės yra pakankamos ir veiksmingos, papildomų prevencinių priemonių numatyti nereikia.

TURTO VALDYMAS, NAUDOJIMAS IR DISPONAVIMAS JUO NEKILNOJAMO TURTO VALDYMO POLITIKA

Bendrovė – valstybės valdoma bendrovė, kuriai nėra taikomas Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas ir jo poįstatyminiai teisės aktai. Bendrovė savo turtą valdo, naudoja ir disponuoja juo vadovaudamasi Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašu³ (toliau – Vyriausybės tvarkos aprašas) ir parengtomis Bendrovės vidaus tvarkomis.

Vyriausybės tvarkos aprašo 77.5 papunktis numato, kad „<...> **sprendimus dėl nekilnojamojo turto perleidimo nuosavybės arba nuomos teisėmis priimtų valstybės valdomos bendrovės kolegialus valdymo organas bendrovės įstatų ar kito veiklos dokumento nustatyta tvarka** <...>“. Bendrovės nekilnojamojo turto (toliau – NT) valdymas, naudojimas ir disponavimas juo vykdomas vadovaujantis Bendrovės įstatais (toliau – Įstatai), Bendrovės nekilnojamojo turto politika (toliau – NT politika), Bendrovės nekilnojamojo turto pardavimo tvarka (toliau – NT pardavimo tvarka), NT pardavimo komisijos darbo reglamentu (toliau – Komisijos

³ Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 665 „Dėl Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“.

reglamentas), Bendrovės nekilnojamo turto išnuomojimo tvarka (toliau – NT išnuomojimo tvarka), Bendrovės nekilnojamo turto išsinuomojimo tvarka (toliau – NT išsinuomojimo tvarka). Įstatų 37.6 papunktyje numatyta, kad valdyba svarsto ir tvirtina sandorius: „*dėl ilgalaikio turto, kurio balansinė vertė didesnė nei 1/20 bendrovės įstatinio kapitalo, investavimo, perleidimo, nuomos (skaičiuojant atskirai kiekvienai sandorio rūšiai)*“. NT pardavimo tvarkoje numatyta, kad mažos vertės turto pardavimo sutartį ir elektroninio aukciono būdu parduoto nekilnojamo turto sutartį pasirašo Bendrovės generalinis direktorius ar jo įgaliotas asmuo (47.1 p. ir 64.1 p.). NT išnuomojimo tvarkoje numatyta, kad turto nuomos sutartį pasirašo Bendrovės generalinis direktorius ar jo įgaliotas asmuo (39 p.). NT išsinuomojimo tvarkoje taip pat numatyta, kad turto nuomos sutartį pasirašo Bendrovės generalinis direktorius ar jo įgaliotas asmuo (46 p.).

Taip pat, Vyriausybės tvarkos aprašo 77.5 papunktis numato, kad valstybės valdomose bendrovėse būtų užtikrinama, „*kad pagal pardavimo ar nuomos sandorius valstybės valdomos bendrovės nekilnojamas turtas nebūtų perleidžiamas ar išnuomojamas valstybės valdomos bendrovės darbuotojams, valstybės valdomos bendrovės priežiūros ir valdymo organų nariams ar su jais susijusiems asmenims, sprendimus dėl nekilnojamojo turto perleidimo nuosavybės arba nuomos teisėmis priimtų valstybės valdomos bendrovės kolegialus valdymo organas bendrovės įstatų ar kito veiklos dokumento nustatyta tvarka, o priimant šiuos sprendimus dalyvaujantys asmenys arba tokio perleidimo procedūras vykdydantys asmenys išpareigotų deklaruoti privačius interesus, vengtų bet kokio interesų konflikto ir, jei gali kilti interesų konfliktas, nusišalintų nuo tokių sprendimų priėmimo ar procedūrų vykdymo*“. Bendrovėje patvirtintas Pareigų, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašas (toliau – pareigų sąrašas) ir Viešųjų ir privačių interesų derinimo ir kontrolės tvarkos aprašas⁴, kuriuo privalo vadovautis darbuotojai. NT pardavimo komisijos reglamento 8 p. numatyta, kad „*komisijos nariai ir kiti Bendrovės darbuotojai vykdydami jiems priskirtas funkcijas pardavimo procese vadovaujasi Bendrovės dokumentais, reglamentuojančiais privačių interesų derinimą*“. Į šį pareigų sąrašą nėra įtraukti asmenys, dalyvaujantys ir priimantys sprendimus, susijusius su NT valdymu, naudojimu ir disponavimu juo. Vadovaujantis Vyriausybės tvarkos aprašu, tikslinga sudaryti pareigybių, kurios privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašą, į kurį būtų įtrauktos pareigybės, dirbančios su NT valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, ir NT pardavimo, NT nuomos komisijų, sprendimų priėmimo komiteto (toliau – SPK) nariai, sudaromų darbo grupių, kurios dalyvauja NT perleidimo procedūrose, nariai. Šį sąrašą suderinimui pateikti Vyriausiajai tarnybinei etikos komisijai.

Išanalizavus NT politiką, nustatyta, kad NT politikoje nėra aiškaus principo dėl NT sandorių nesudarymo su Bendrovės darbuotojais, valdybos nariais ar su jais susijusiais asmenimis, kas sudaro prielaidas skirtingai interpretuoti interesų konflikto situacijas ir taip pasireikšti interesų konflikto rizikai. Tikslinga papildyti NT politiką nuostata, kad „*nekilnojamas turtas nebūtų perleidžiamas ar išnuomojamas valstybės valdomos bendrovės darbuotojams, valstybės valdomos bendrovės priežiūros ir valdymo organų nariams ar su jais susijusiems asmenims*.“

Sprendimų priėmimas dėl nenaudojamo NT.

Vyriausybės tvarkos aprašo 77.1 papunktis numato, kad valstybės valdomos bendrovės „*kartą per kalendorinius metus analizuotų nekilnojamojo turto valstybės valdomos bendrovės veiklai užtikrinti poreikį, nustatytų valstybės valdomos bendrovės veiklai nenaudojamą (nereikalingą) nekilnojamąjį turtą ir priimtu sprendimus dėl valstybės valdomos bendrovės veiklai nenaudojamo (nereikalingo) nekilnojamojo turto panaudojimo – atsisakytų tokio nekilnojamojo turto, taip pat nekilnojamojo turto, kurio panaudojimo paskirtis nėra susijusi su valstybės valdomos bendrovės įstatuose ar kituose dokumentuose nurodytomis veiklos sritimis, tikslais ar funkcijomis. Kol nepriimti sprendimai dėl valstybės valdomos bendrovės veiklai nenaudojamo nekilnojamojo turto panaudojimo, valstybės valdoma bendrovė turi užtikrinti, kad toks turtas duotų didžiausią grąžą akcininkui*“. NT politikoje numatyta, kad „*<...> laisvas nenaudojamas nekilnojamas turtas turi būti parduodamas arba išnuomojamas <...> atsižvelgiant į rinkos sąlygas, naudojant racionalius ir pagrįstus turto rinkos vertės nustatymo metodus <...> sudarant galimybes turtą įsigyti, išsinuomoti kuo daugiau asmenų ir užtikrinant sąžiningą konkurenciją; <...> skaidriai nustatoma šio turto vertė, taikant aiškius ir pagrįstus turto vertės nustatymo metodus <...>. Pardavimo atveju turto vertė nustatoma vadovaujantis Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme <...> ir vidaus teisės aktais nustatytu reguliarumu*“. Sprendimai dėl Bendrovės patalpų uždarymo, perkėlimo į kitas patalpas, universaliosios pašto paslaugos tiekėjo vietos įrengimo priimami generalinio direktoriaus įsakymu, kuriame taip pat nurodoma, kad, jei atlaisvintas NT nebus naudojamas Bendrovės poreikiams ateityje, jis turi būti parduotas arba išnuomotas.

NEKILNOJAMO TURTO PARDAVIMAS

⁴ Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 665 „Dėl Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Bendrovėje NT parduodamas vadovaujantis NT pardavimo tvarka ir NT pardavimo komisijos darbo reglamentu. NT pardavimo tvarkoje numatyta, kad turtas parduodamas dviem būdais:

1. Konkurso, kai NT neviršija 5000 Eur;
2. Elektroninio aukciono būdu, kai NT viršija 5000 Eur.

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, nustatyta, kad NT pardavimo procese didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė gali kilti šiuose proceso etapuose:

Proceso etapas	Dabar taikomos rizikos valdymo priemonės	Siūlymai
Parduodamo NT sąrašo sudarymas	Parduodamo NT sąrašą parengia NT valdymo grupės atsakingas darbuotojas, kurį tvirtina NT pardavimo komisija.	Detalizuoti laisvo nenaudojamo NT sąvoką (pvz.: kai NT fiziškai nusidėvi, atsakingų institucijų pripažįstamas avariniu, stichinių nelaimių ar avarių metu sunaikinamas (sugadinamas), jo negalima naudoti dėl trečiųjų asmenų veiklos, nereikalingas funkcijoms įgyvendinti ir (ar) nelieka, kur jį pritaikyti, kai atnaujinti NT ekonomiškai netikslinga, nes jo remonto (rekonstravimo) išlaidos lygios naujo tokios pačios paskirties ir tokio paties pajėgumo turto įsigijimo kainai ar ją viršija ir pan.). Numatyti, koks laisvas nenaudojamas NT turi būti įtrauktas į parduotinų NT sąrašą, o koks nuomotinų objektų sąrašą.
NT pardavimo kainos nustatymas	Bendrovė dėl NT kainos nustatymo kreipiasi į turto vertintoją. Parduodamo NT kaina negali būti mažesnė nei nustatyta turto vertintojo. Sprendimą dėl galutinės NT pardavimo kainos priima NT pardavimo komisija, vadovaudamasi turto vertintojo nustatyta kaina. Elektroninio aukciono metu numatyti minimalūs kainos didinimo intervalai.	-
Konkurso ir aukciono sąlygų tvirtinimas	Konkurso ir aukciono sąlygas rengia ir tvirtina NT pardavimo komisija.	Šablonizuoti konkurso ir aukciono skelbimų tekstus, iš anksto numatant informavimo būdus ir priemones, NT pardavimo komisijai paliekant tik kainos tvirtinimo funkciją. Papildyti konkurso ir aukciono skelbimus informacija apie pasiūlymų nepriėmimą po termino, pasekmes, kurios atsiranda laimėtoju, jei jis atsisako pasirašyti sutartį.
Konkurso atveju pateiktų pasiūlymų nepriėmimas po konkurso termino	-	Informaciją apie pasiūlymų nepriėmimą po termino talpinti kartu su konkurso skelbimu.
Konkurso būdu gautų pasiūlymų vertinimas ir laimėtojo nustatymas	Pateiktus siūlymus vertina ir laimėtoją nustato NT pardavimo komisija, vadovaudamasi pasiūlytos didžiausios kainos kriterijumi, tuo atveju, jei keli dalyviai pasiūlė vienodas kainas, laimėtoju pripažįstamas tas dalyvis, kuris pasiūlymą pateikė pirmesnis.	-
Pakartotinio konkurso arba aukciono organizavimas ir NT pardavimo kainos mažinimas	Numatyti aiškūs ir baigtiniai parduodamo NT kainos mažinimo kriterijai.	Detalizuoti atvejus, kada yra laikoma, kad konkursas arba aukcionas neįvyko ir organizuojamas pakartotinis konkursas arba aukcionas.

Sutarties sudarymas	Sutarties rengėjas ir pasirašantis asmuo atskirti.	-
---------------------	--	---

NEKILNOJAMO TURTO NUOMA

Bendrovėje NT nuoma vykdoma vadovaujantis NT išnuomojimo tvarka ir NT nuomos komisijos darbo reglamentu. NT išnuomojimo tvarkoje numatyta, kad visas NT išnuomojamas konkurso būdu, kuomet potencialūs nuomininkai teikia paraiškas su pasiūlymais. NT išnuomojimo procesą organizuoja ir vykdo:

1. NT nuomos komisija (toliau – nuomos komisija), kai NT balansinė vertė viršija 50000 Eur;
2. NT valdymo grupė, kai NT balansinė vertė neviršija 50000 Eur.

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, nustatyta, kad NT nuomos procese didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė gali kilti šiuose proceso etapuose:

Proceso etapas	Dabar taikomos rizikos valdymo priemonės	Siūlymai
Nuomojamo NT sąrašo sudarymas	NT nuomotinų objektų sąrašą sudaro iniciatorius, o procedūras vykdo nuomos komisija.	Detalizuoti kriterijus arba atvejus, kada NT įtraukiamas į nuomotinų objektų sąrašą.
Sprendimas dėl NT nuomos, kai nėra skelbiamas konkursas	Detalizuoti atvejai, kada galima NT išnuomoti trumpalaikiai nuomai (renginiams, neatidėliotiniems darbams).	Numatyti tokio sprendimo įforminimo procedūrą, užtikrinti „keturių akių“ principo taikymą. Svetainėje viešai skelbti informaciją apie sudarytus NT trumpalaikius sandorius, nurodant sutarties sudarymo datą, terminą, nuomininką.
NT nuomos kainos nustatymas	NT išnuomojimo tvarkoje numatyta NT nuomos kainos apskaičiavimo metodika (NT išsinuomojimo tvarkos 1 priedas).	-
Konkurso sąlygų tvirtinimas	Konkurso sąlygas rengia ir tvirtina nuomos komisija.	Šablonizuoti skelbimų tekstus, iš anksto numatant informavimo būdus ir priemones, nuomos komisijai paliekant tik kainos tvirtinimo funkciją. Papildyti skelbimus informacija apie pasiūlymų nepriėmimą po termino, pasekmes, kurios atsiranda laimėtojui, jei jis atsisako pasirašyti sutartį.
Paraiškų nepriėmimas po konkurso termino	-	Informaciją apie pasiūlymų nepriėmimą po termino talpinti kartu su skelbimu.
Paraiškų vertinimas ir laimėtojo nustatymas	Pateiktus siūlymus vertina ir laimėtoją nustato nuomos komisija, vadovaudamasi aiškiais ir baigtiniais kriterijais.	-
Derybos	Nuomos komisija deleguoja nari (-ius) dalyvauti derybose.	Detalizuoti derybų procesą, numatant kriterijus, kada derybų metu būtina laikytis „keturių akių“ principo.
Pakartotinio konkurso organizavimas ir NT nuomos kainos mažinimas	Numatyti aiškūs ir baigtiniai kainos mažinimo kriterijai.	Detalizuoti atvejus, kada yra laikoma, kad konkursas neįvyko.
Sutarties sudarymas	Sutarties rengėjas ir pasirašantis asmuo atskirti.	-

NEKILNOJAMO TURTO IŠSINUOMOJIMAS

Bendrovėje NT išsinuomojimas vykdomas vadovaujantis NT išsinuomojimo tvarka ir NT nuomos komisijos darbo reglamentu. NT išsinuomojimo tvarkoje numatyta, kad NT išsinuomojamas:

1. viešo konkurso būdu;
2. neskelbiamų derybų būdu;
3. dalyvaujant potencialių nuomotojų skelbiamuose NT nuomos konkursuose arba aukcionuose.

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, nustatyta, kad NT išsinuomavimo procese didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė gali kilti šiuose proceso etapuose:

Proceso etapas	Dabar taikomos rizikos valdymo priemonės	Siūlymai
Sprendimas dėl nuomos pasirinkimo neskelbiamų derybų būdu	Iniciatorius, atlikęs pirminę rinkos analizę, SPK teikia kelias alternatyvas. Sprendimą dėl nuomos pasirinkimo neskelbiamų derybų būdu priima SPK, atsižvelgdamas į pateiktas alternatyvas.	-.
Neskelbiamas derybos	Dalyvauja Iniciatoriaus atstovas kartu su Bendrųjų reikalų departamento (toliau – BRD) atstovu. Detalizuotas neskelbiamų derybų procesas.	Numatyti, kad neskelbiamų derybų dalyviai skiriami SPK, fiksuojant juos SPK protokole. Numatyti, kokius sprendimus, susijusius su neskelbiamomis derybomis priima SPK.
Derybos viešojo konkurso būdu	Nuomos komisija deleguoja narį (-ius) dalyvauti derybose.	Detalizuoti derybų procesą, numatant kriterijus, kada derybų metu būtina laikytis „keturių akių“ principo.
Laimėtojo nustatymas viešojo konkurso būdu	Laimėtoją nustato SPK, vadovaudamasi didžiausios ekonominės naudos principu. Kaina neturi viršyti rinkoje analogiško NT kainos.	-
Sutarties sudarymas	Sutarties rengėjas ir pasirašantis asmuo atskirti.	-

STATYBOS DARBAI

Bendrovėje naujai atidaromiems, atnaujinamiems ir / ar perkeliams paštam taikoma Pašto atidarymo / atnaujinimo / perkėlimo tvarka (toliau – Tvarka). Inicijuoti pašto atidarymą, atnaujinimą arba perkėlimą gali NT valdymo grupės vadovas arba Kanalų valdymo grupės vadovas.

Statybos darbų planavimas.

NT valdymo grupės vadovas inicijuoja pašto atidarymą / atnaujinimą arba perkėlimą, kai:

1. Gauna reikalavimų neatitinkančių statinių techninės priežiūros išvadas;
2. Per didelis / per mažas patalpų plotas;
3. Didelės sąnaudos;
4. Darbo arba higienos sąlygos neatitinka teisės aktų reikalavimų.

Kanalų valdymo grupės vadovas inicijuoja, kai:

1. Turi būti užtikrintos universaliosios pašto paslaugos charakteristikos;
2. Optimizuojamas / pertvarkomas pašto tinklas;
3. Arba netenkinami atskirų paštų veiklos rezultatai.

Pagal NT valdymo grupės vadovo arba Kanalų valdymo grupės vadovo gautą informaciją, NT valdymo grupės atsakingas darbuotojas vykdo optimalaus ploto ir kainos santykio patalpų paštui paiešką, parengia dvi ar daugiau alternatyvų, o galutinį sprendimą dėl alternatyvos pasirinkimo taikant didžiausios ekonominės naudos principą priima SPK (tvarkos 8 p.). Tvarkos 10 p. numatyta, kad „Pašto atidarymą / atnaujinimą / perkėlimą patvirtinus SPK, pradedamos patalpų pritaikymo pašto veiklai procedūros (tvarkos 4 procesas).“ Pašto atidarymo / atnaujinimo / perkėlimo procese (1 procesas) numatyta, kad *suderinus alternatyvas ruošiamo medžiaga pašto atidarymo / atnaujinimo / perkėlimo sprendimo priėmimui* (3_10_02_02_1.3), procesas iškart nukreipia į kitus procesus:

- 3_10_02_02_3 Pašto atidarymas / atnaujinimas / perkėlimas nuomojamose patalpose. NT valdymo grupės atsakingas darbuotojas suderina su nuomotoju sąlygas, nustato reikiamų investicijų sąnaudas ir pristato SPK, kuris priima sprendimą.

• 3_10_02_02_2 Pašto atidarymas / atnaujinimas / perkėlimas Bendrovės nuosavybės patalpose. BRD kartu su kitais padaliniais paruošia techninį projektą, nustato reikiamas investicijas ir pristato SPK, kuris priima sprendimą.

Statybos darbų organizavimas ir koordinavimas.

Vertinant paštų modernizavimo procesą, vienas iš veiksnių – inicijuojami statybos darbai, už kuriuos atsakingas NT valdymo grupės darbuotojas. Tačiau nei tvarkoje, nei procese nedetalizuota, kokių būdu vyksta statybos darbų inicijavimas, organizavimas, koordinavimas ir kontrolė, nors NT valdymo grupės specialisto pareigybėse tokios funkcijos numatytos. Proceso 3_10_02_02_4.11 veiksmė numatyta tik naujų patalpų atitikimas darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimams bei patalpų atitikimo AB Lietuvos pašto paštų įrengimo standartui. Vertinant tai, kad atliekant statybos darbus yra didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, siūloma detalizuoti procesą, aprašant statybos darbų iniciavimo, planavimo, organizavimo, koordinavimo ir kontrolės procesus.

Būtina atskirti statybos darbus, atliekamus naujai atidaromuose, atnaujinamuose ir / ar perkeliamuose paštuose, nuo remonto darbų, atliekamų pagal incidentus paštuose. Statybos darbų procesą būtina detalizuoti, ypatingą dėmesį skiriant atliktų darbų priėmimo procesui, numatant:

1. atvejus, kada darbus priima ne mažiau kaip 2 Bendrovės darbuotojai;
2. atvejus, kada darbus priima generalinio direktoriaus įsakymu patvirtinta komisija;
3. detalų darbų priėmimo procesą kiekvienu 1-2 punktuose numatytu atveju, t. y. kaip elgiamasi, kai pastebimi trūkumai, kas daroma, kai nustatomi trūkumai;
4. kokių būdu vyksta komunikacija su darbus vykdančiu tiekėju;
5. kur ir kokių būdu fiksuojama informacija apie įvykusį darbų priėmimą (pvz., fiksavimas darbo kalendoriuje apie išvykimą darbų priėmimui: tikslī vieta, laikas, konkretūs darbai, kartu dalyvavę asmenys);
6. galimybę darbų priėmimo atveju pasitelkti atitinkamos srities ekspertą;
7. kad darbų priėmimo atveju būtų užtikrintas „keturių akių“ principas.

Remonto darbų procesą aprašyti, detalizuojant jų iniciavimą, planavimą, organizavimą, koordinavimą ir kontrolę, numatant:

1. atvejus, kada gali būti priimti darbai nevykstant į objektą (pvz. kai apie atliktus darbus galima įsitikinti pagal atsiųstas nuotraukas, kai darbų vertė neviršija X Eur ir pan.);
2. darbų priėmimo aktuose incidento numerio būtiną fiksavimą;
3. kad darbų priėmimo aktus taip pat pasirašytų pašto, kuriame buvo atlikti remonto darbai, vadovai.

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, nustatyta, kad NT statybos ir remonto procese didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė gali kilti šiuose proceso etapuose:

Proceso etapas	Dabar taikomos rizikos valdymo priemonės	Siūlymai
Sprendimas dėl naujo pašto atidarymo, perkėlimo arba atnaujinimo	Atsiradus poreikiui dėl naujo pašto atidarymo, perkėlimo arba atnaujinimo, NT valdymo grupės darbuotojas parengia kelias alternatyvas ir jas svarstymui teikia SPK, kuris vadovaudamasis didžiausios ekonominės naudos principu, priima galutinį sprendimą. Sprendimas įforminamas generalinio direktoriaus įsakymu.	Tikslinti teikiamų alternatyvų nuostatos formuluotę pagal realiai vykdomą praktiką Bendrovėje, numatant, kad Iniciatorius teikdamas SPK pasirinkto varianto alternatyvas, teikia ir pagrindimą: - kodėl pašto negalima atnaujinti dabartinėse patalpose, kai teikiamos alternatyvos dėl pašto perkėlimo; -kodėl pašto perkėlimas į kitas patalpas ekonomiškai nenaudingas, kai teikiamos alternatyvos dėl dabartinio pašto atnaujinimo.
Modernizavimo darbų planavimas	-	Atskirti statybos darbų planavimo, vykdymo ir kontrolės atsakomybes. Numatyti galimybę statybos darbų planavimui pasitelkti nepriklausomą ekspertą.
Modernizavimo darbų priežiūra ir darbų priėmimas	Atlikti darbai priimami pagal darbų priėmimo aktus.	Detalizuoti darbų priėmimo atvejus pagal pateiktus siūlymus. Užtikrinti „keturių akių“ principo taikymą.
Modernizavimo darbų kontrolė	Sąskaitos faktūros tvirtinamos dokumentų valdymo sistemoje. Užtikrinamas „keturių akių“ principo taikymas.	-

3. VEIKLOS SRITIES VERTINIMO METU NUSTATYTI KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI

Ne visi darbuotojai dirbantys su NT valdymu, naudojimu ir disponavimu juo deklaruoja privačius interesus.

NT politikoje nėra numatyta aiškaus principo dėl NT sandorių nesudarymo su Bendrovės darbuotojais, valdybos nariais ar su jais susijusiais asmenimis.

Nepakankamai detalizuota:

- koks NT įtraukimas į parduodamų objektų sąrašą, koks į nuomojamų objektų sąrašą;
- NT pardavimo atveju, kada yra laikoma, kad konkursas arba aukcionas neįvyko;
- NT nuomos atveju, kada yra laikoma, kad konkursas neįvyko;
- NT nuomos atveju, derybų procesas;
- NT išsinuomavimo atveju, derybų viešojo konkurso būdu procesas;
- NT išsinuomavimo atveju, kokius sprendimus neskelbiamų derybų metu priima SPK;
- suinteresuotųjų šalių informavimas ir komunikavimas visuose procesuose.

Neaprašyti modernizavimo darbų iniciavimo, planavimo, organizavimo, koordinavimo ir kontrolės procesai.

Nenustatyti su NT pardavimu, nuoma, išsinuomavimu susiję terminai: per kiek laiko nuo pasiūlymų pateikimo termino pabaigos organizuojamas pateiktų siūlymų svarstymas, per kiek laiko išnagrinėjami pateikti siūlymai, pasirašomos sutartys su laimėtojais.

3.1. Siūlymai dėl korupcijos rizikos veiksnių neigiamos įtakos panaikinimo ar sumažinimo

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas	Laukiamas rezultatas
1.	Papildyti pareigų, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašą pareigybėmis, kurios dirba su NT valdymu, naudojimu ar disponavimu juo.	AB „Lietuvos paštas“	2020-12-31	Užtikrintas Valstybės turinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo įgyvendinimas.
2.	Papildyti NT politiką nuostata, kad <u>„nekilnojamasis turtas nebūtų perleidžiamas ar išnuojamas valstybės valdomos bendrovės darbuotojams, valstybės valdomos bendrovės priežiūros ir valdymo organų nariams ar su jais susijusiems asmenims.“</u>	AB „Lietuvos paštas“	2021-03-31	Užtikrintas Valstybės turinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo įgyvendinimas.
3.	Atnaujinti NT pardavimo tvarką pagal pateiktus pastebėjimus.	AB „Lietuvos paštas“	2021-03-31	Atnaujinta NT pardavimo tvarka, kurioje aiškiau detalizuoti sprendimų priėmimo kriterijai, detalizuoti korupcinių rizikų valdymo veiksmai.
4.	Atnaujinti NT išnuojimo tvarką pagal pateiktas rekomendacijas	AB „Lietuvos paštas“	2021-03-31	Atnaujinta NT išnuojimo tvarka, kurioje aiškiau detalizuoti sprendimų priėmimo kriterijai, detalizuoti korupcinių rizikų valdymo veiksmai.
5.	Atnaujinti NT išsinuojimo tvarką pagal pateiktas rekomendacijas	AB „Lietuvos paštas“	2021-03-31	Atnaujinta NT išsinuojimo tvarka, kurioje aiškiau detalizuoti sprendimų priėmimo kriterijai, detalizuoti korupcinių rizikų valdymo veiksmai.
6.	Atnaujinti Pašto atidarymo / atnaujinimo / perkėlimo tvarka tvarką pagal pateiktas rekomendacijas	AB „Lietuvos paštas“	2021-03-31	Atnaujinta Pašto atidarymo / atnaujinimo / perkėlimo tvarka, kurioje aiškiau detalizuoti sprendimų priėmimo kriterijai, detalizuoti korupcinių rizikų valdymo veiksmai.

Pašto ženklų leidybą reglamentuojantys teisės aktai ir kiti dokumentai

Pasaulinė pašto konvencija ir baigiamasis protokolas;

Lietuvos Respublikos pašto įstatymas;

Pašto mokes ženklų išleidimo, išėmimo iš apyvartos ir apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2013 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 3-258 „Dėl pašto mokes ženklų išleidimo, išėmimo iš apyvartos ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (nauja redakcija 2018 m. kovo 13 d. įsakymas Nr. 3-122);

Pašto mokes ženklų leidybos komisijos darbo reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2014 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. 3-120 „Dėl pašto mokes ženklų leidybos komisijos darbo reglamento patvirtinimo“ (nauja redakcija 2018 m. balandžio 25 d. įsakymas Nr. 3-196);

Pašto ženklų, pašto blokų ir ženklintų atvirukų leidybos planas 2019 metams, patvirtintas Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2018 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 3-290 „Dėl pašto ženklų, pašto blokų ir ženklintų atvirukų leidybos plano 2019 metams ir pašto ženklų ir pašto blokų leidybos planuojamų temų 2020 ir 2021 metams sąrašų patvirtinimo“;

Pašto ženklų ir pašto blokų leidybos planuojamų temų 2020 metams sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2018 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 3-290 „Dėl pašto ženklų, pašto blokų ir ženklintų atvirukų leidybos plano 2019 metams ir pašto ženklų ir pašto blokų leidybos planuojamų temų 2020 ir 2021 metams sąrašų patvirtinimo“;

Pašto ženklų ir pašto blokų leidybos planuojamų temų 2021 metams sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2018 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 3-290 „Dėl pašto ženklų, pašto blokų ir ženklintų atvirukų leidybos plano 2019 metams ir pašto ženklų ir pašto blokų leidybos planuojamų temų 2020 ir 2021 metams sąrašų patvirtinimo“;

Pašto mokes ženklų, asmeninių pašto ženklų ir filatelinės produkcijos leidybos, gamybos, pardavimo, išėmimo iš apyvartos ir sunaikinimo, viešinimo tvarka, patvirtinta 2019 m. spalio 21 d. Akcinės bendrovės Lietuvos paštas generalinio direktoriaus įsakymu Nr. T-2019-00044 „Dėl pašto mokes ženklų, asmeninių pašto ženklų ir filatelinės produkcijos leidybos, gamybos, pardavimo, išėmimo iš apyvartos ir sunaikinimo, viešinimo tvarkos“.

Turto valdymą reglamentuojantys teisės aktai ir kiti dokumentai

Valstybės turinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 665 „Dėl Valstybės turinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“;

Universaliosios pašto paslaugos teikėjo pašto tinkle charakteristikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2013 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. 3-46 „Dėl Universaliosios pašto paslaugos teikėjo pašto tinkle charakteristikos patvirtinimo“;

Valstybės ir savivaldybių nekilnojamųjų daiktų pardavimo viešajame aukcione tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 1178 „Dėl valstybės ir savivaldybių nekilnojamųjų daiktų pardavimo viešajame aukcione tvarkos aprašo patvirtinimo“;

Juridinių asmenų organizuojamų elektroninių aukcionų vykdymo informacinių technologijų priemonėmis tvarkos aprašas, patvirtintas VĮ Registrų centro direktoriaus 2018-10-29 įsakymu Nr. V-379 „Dėl juridinių asmenų organizuojamų elektroninių aukcionų vykdymo informacinių technologijų priemonėmis tvarkos aprašo patvirtinimo“;

Akcinės bendrovės Lietuvos paštas Nekilnojamo turto valdymo politika, patvirtinta akcinės bendrovės Lietuvos pašto valdybos 2019 m. kovo 21 d. sprendimu Nr. 5-26;

Akcinės bendrovės Lietuvos pašto nekilnojamo turto pardavimo tvarka, patvirtinta akcinės bendrovės Lietuvos pašto generalinio direktoriaus 2020 m. sausio 3 d. įsakymu Nr. T-2020-00001 „Dėl akcinės bendrovės Lietuvos pašto nekilnojamo turto pardavimo tvarkos patvirtinimo“;

Nekilnojamo turto pardavimo komisijos darbo reglamentas, patvirtintas akcinės bendrovės generalinio direktoriaus 2019 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. T-2019-00168 „Dėl Nekilnojamojo turto pardavimo komisijos darbo reglamento“;

Nekilnojamo turto išnuomojamo tvarka, patvirtinta akcinės bendrovės Lietuvos pašto generalinio direktoriaus 2019 m. birželio 5 d. įsakymu T-2019-00021 „Dėl nekilnojamo turto išnuomojimo tvarkos patvirtinimo“;

Nekilnojamo turto išsinuomojamo tvarka, patvirtinta akcinės bendrovės Lietuvos pašto generalinio direktoriaus 2019 m. gegužės 31 d. įsakymu T-2019-00020 „Dėl nekilnojamo turto išsinuomojimo tvarkos patvirtinimo“;

Pašto atidarymo / atnaujinimo / perkėlimo tvarka, patvirtinta akcinės bendrovės Lietuvos pašto generalinio direktoriaus 2020 m. kovo 31 d. įsakymu T-2020-00019 „Dėl pašto atidarymo / atnaujinimo / perkėlimo tvarkos patvirtinimo“;

AB Lietuvos pašto paštų įrengimo standartas, patvirtintas akcinės bendrovės Lietuvos paštas generalinio direktoriaus 2018 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. 1-49 „Dėl AB Lietuvos pašto paštų įrengimo standarto patvirtinimo“;

AB Lietuvos pašto generalinio direktoriaus 2020 m. birželio 9 d. įsakymas Nr. 1-2020-00363 „Dėl akcinės bendrovės Lietuvos pašto nekilnojamojo turto pardavimo, kurio vertė neviršija 100 000 eurų sumos, komisijos sudarymo“;

Nekilnojamo turto nuomos komisijos darbo reglamentas, patvirtintas akcinės bendrovės Lietuvos pašto generalinio direktoriaus 2019 m. gegužės 31 d. įsakymu T-2019-00183 „Dėl Nekilnojamo turto nuomos komisijos darbo reglamento patvirtinimo“;

Nekilnojamo turto pardavimų www.aruodas.lt sąrašas;

Nekilnojamo turto pardavimai www.evarzytines.lt sąrašas;

Nekilnojamo turto parduotinas sąrašas;

Parduoto nekilnojamo turto sąrašas;

AB Lietuvos pašto paštų įrengimo standartas;

Nekilnojamo turto vertinimo paslaugų teikimo sutartis ir lydintys dokumentai;

Bendrovės nekilnojamo turto pardavimo konsultavimo ir tarpininkavimo paslaugų teikimo sutartis;

Akcinės bendrovės Lietuvos paštas generalinio direktoriaus 2020 m. birželio 9 d. įsakymas Nr. 1-2020-00363 „Dėl Akcinės bendrovės Lietuvos pašto nekilnojamo turto pardavimo, kurio vertė viršija 100000 eurų sumos, komisijos sudarymo“;

Akcinės bendrovės Lietuvos paštas generalinio direktoriaus 2019 m. lapkričio 22 d. įsakymas Nr. 1-2019-010574 „Dėl Akcinės bendrovės Lietuvos pašto nekilnojamo turto pardavimo, kurio vertė neviršija 100000 eurų sumos, komisijos sudarymo“;

Akcinės bendrovės Lietuvos paštas generalinio direktoriaus 2020 m. birželio 9 d. įsakymas Nr. 1-2020-00363 „Dėl akcinės bendrovės Lietuvos pašto nekilnojamojo turto pardavimo, kurio vertė neviršija 100 000 eurų sumos, komisijos sudarymo“.

Padalinių nuostatos ir pareiginiai aprašymai

Bendrijų reikalų departamento nuostatai;

Bendrijų reikalų departamento vadovo pareigų aprašymas;

Nekilnojamo turto valdymo grupės nuostatai;

Nekilnojamo turto valdymo grupės vadovo pareigų aprašymas;

Nekilnojamo turto valdymo grupės vyresniojo specialisto pareigų aprašymas;

Nekilnojamo turto valdymo grupės specialisto pareigų aprašymas (nuoma, statyba, remontas);

Nekilnojamo turto valdymo grupės specialisto pareigų aprašymas (pardavimas, nuoma);

Nekilnojamo turto valdymo grupės specialistas pareigų aprašymas (pardavimais);

Nekilnojamo turto valdymo grupės specialistas pareigų aprašymas (remontas, statyba).